

toch dat snelle en hoorbare opengaan van de bloem avond op avond bespieden, snijd u dan een paar takken en zet die met de noodige voorzorgen in

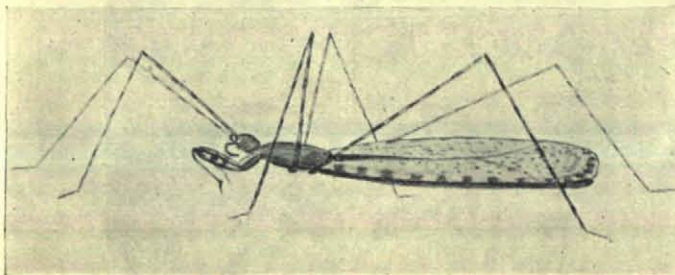
zuiver water met wat keukenzout er in. Weken lang nog kunt ge daar plezier van hebben.

J. P. T.

Een paar aardige Zesvoeters.

Tien tegen één, waarde lezer — indien ge namelijk niet zoo'n lezer zijt, waar ik niets van houd, omdat hij op alles is uitgeslapen — tien tegen één, dat ge het diertje, hier afgebeeld, voor eene mug aanziet. Neen, op dit oogenblik, nu gij gewaarschuwd zijt, niet; nú merkt ge dadelijk een dozijn verschillen met het muggentype op! Maar laat het insect, slechts 7 mM. lang, eens voor uwe onvoorbereide blikken verschijnen, dan laat gij het als een hoogst gewoon schepsel passeeren. Daarmee zijt dan ook enkele kleine genoegens voor u verloren.

Doch, voor ik verder ga, een vriendelijk verzoek. Indien ge volbloed bioloog zijt, indien slechts de levenswijze der dieren en planten u in verrukking kan brengen, sla dan als 't u blijft, mijn artikeltje over. Want van de beide kandidaten, die ik voor ditmaal in uwe geëerde belangstelling aanbeveel, ligt de biologie nog in windselen. De familiën, waartoe zij behooren, zijn niet bijzonder merkwaardig door hare zeden en gewoonten, en zij zelf zijn in die familiën geene belangwekkende uitzonderingen.

Het „mugje” luistert naar den naam van *Ploiaria vagabunda*, doch staat in sommige boeken beschreven als *Gerris vagabundus*; ook valt als variant op den eersten geslachtsnaam *Plocaria* te vermelden. Laat óns spreken van het trilwantsje. Zóó zal onze *P. vagabunda* en eene sterk daarop gelijkende soort heeten, die iets kleiner is.

Mijne eerste ontmoeting met onze *Ploiaria* zal van '80 dagteekenen. Ik had excursie gemaakt in de omstreken van Bussum en zat de avondschemering te genieten vóór een kleinen herberg. Daar viel mijn blik op een nietig, teer insect, dat tegen de buitenzij van eene der vensterruiten zat. „Niets bijzonders”, was mijne eerste gedachte, en ik wendde het oog weer af. Maar in 't zelfde oogenblik — had misschien

de eerste indruk toch al wat vreemds gehad? — keek ik wat meer oplettend toe. Langzaam klauterde het ranke schepseltje naar boven, terwijl het op eene heel bijzondere manier het lichaampje, opgehangen tusschen de haardunne pootjes, liet trillen en wiegen. Net een zenuwachtig oud heertje op zijne avondwandeling. Nadat ik mijne nieuwe kennis een poosje had gadegeslagen, plaatste ik haar in een doosje en voegde dat bij de vele andere, waarin ik vangsten had verzameld.

Den volgenden morgen bij het heldere daglicht en door de loep bekeken, bleek deze laatste vangst niet m'n slechtste. De fraai gevlekte bovenvleugeltjes en de sierlijk geringde pootjes maken onze *Ploiaria* bepaald tot een mooi insect, dat slechts wat grooter zou behoeven te wezen, om bij de liefhebbers opgeld te doen. Nog veel malen heb ik me met zijne schommelende lichaamsbeweging vermaakt; toen het gestorven was, werd het met vlier en draad (zie bl. 124 van den vorigen jaargang) opgezet.

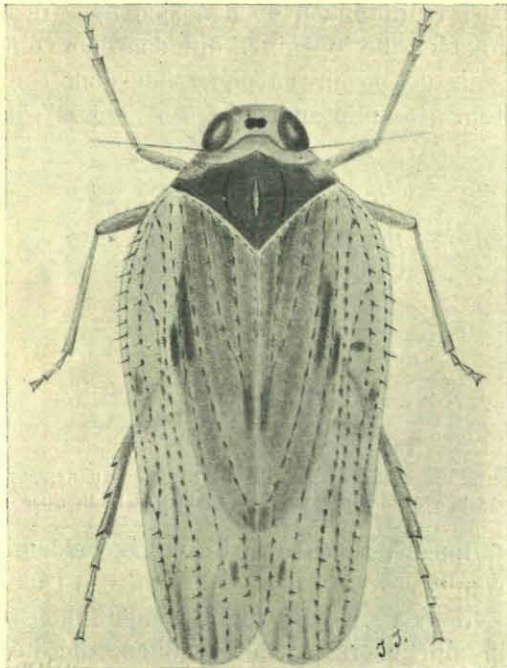
Menigvuldig schijnen de trilwantsjes niet te zijn; misschien echter verschuilen ze zich over dag, want de enkele, die ik ben machtig geworden, heb ik meestal 's avonds of 's nachts gevangen. Zij behooren tot de „halfvleugeligen” insecten of snavel-dragers (zie bl. 91 van den vorigen jaargang) en wel tot de familie der roofwantsen.

In de figuur, waarin ik de vleugelteekening wel wat fraaiër gewenscht had, zien wij het diertje half van boven, half van de linkerzijde. De vleugeltjes zijn in rust en liggen dus op het lichaam; waren zij uitgespreid, dan zou het blijken, dat er evenals bij de andere halfvleugeligen en bij de kevers, twee boven- en twee ondervleugels zijn. Onder den kleinen kop ziet men een haakvormig omgebogen voorwerpje; dat is de „snavel”, waarmee de prooi wordt aangeboord en uitgezogen. De beide, daaronder gelegen voorwerpen (het rechtsche in de figuur bijna geheel achter het linksche verborgen) zijn de grijppooten, welker dunne scheenen knipmesachtig tegen de dikke dijen aanslaan; zij dienen, om het gevangen slachtoffer vast te houden. Die roofooten zijn de voorpooten, maar de *Ploiarias* zetten ze nimmer op den grond. In plaats daarvan gebruiken zij als voorste looppooten — de sprieten! Het klinkt inderdaad vreemd, dat een spriet als poot zou fungeeren, en ge vraagt misschien, waarom ik die

voorste wandelinstrumenten maar niet liever pooten noem, evenals de vier andere loopwerktuigen, waarop zij zoo sprekend gelijken. Maar aandachtige lezer! dan zou ik om ééne vreemdheid of ongerijmdheid te doen verdwijnen, er een aantal scheppen. De *Ploiaria's* zouden dan insecten zijn *zonder sprieten*; insecten met pooten *aan den kop*; insecten met *8 pooten* — drie ongerijmdheden voor ééne! Een blik in eene verzameling van halfvleugeligen leert ons bovendien al heel gauw, dat wij hier met sprieten te doen hebben en niet met pooten. Maar door het bezit van deze loopsprieten behooren onze trilwantsjes tot de merkwaardigste insecten.

Doch genoeg hiervan. Later zullen wij het nog wel eens over organen met gewijzigde functie in de dieren- en plantenwereld moeten hebben. We hopen dan te denken aan den grijpstaart der slingerapen, den grijpneus der olifanten, de vechttanden dezer dikhuiden, de zwemvleugels der pinguïns, de zweefribben der vliegende draakjes, de lokmeeldraden van *Metrosideros*, de onvruchtbare bloemen van *Centaurea* en aan tal van andere uitzonderingen. Ook in dit opzicht is de natuur rijk aan boeiende feiten.

De volgende teekening stelt weer een ander diertje voor, dat niet zoo heel alledaagsch is. *Cixius pilosus*

is de naam. Het hoort thuis in dezelfde orde als *Ploiaria* en is dus ook een „halfvleugelig” insect. Eigenlijk zitten de geleerden hier met dien naam een beetje verlegen, want terwijl bij de wantsen de bovenvleugels in den regel half leerachtig, half vliezig zijn, zijn ze in de talrijke groep, waartoe *Cixius* met de schuimbeestjes, de bladluizen en vele andere behooren, van de inplanting tot het einde *gelijk* van maaxsel, zoodat het heelemaal niet te pas

komt, deze insecten „halfvleugelig” te noemen. De entomologen hebben het nu zóó geschikt, dat zij spreken van *gelijkvleugeligen* en van *ongelijkvleugeligen* halfvleugeligen, of — wat eonigszins aan een pandspelletje doet denken — van *hemiptera homoptera* en *hemiptera heteroptera*. Beter is het echter, den naam *snaveldraggers* te gebruiken, want die is toepasselijk op beide groepen, waarmee echter niet gezegd is, dat de bek de eigenschappen van een *vogelsnavel* heeft.

Van de gelijkvleugeligen *snaveldraggers* zijn bij ons het best bekend de schuimbeestjes en de bladluizen; voor warmer gewesten moeten daar nog de zingende cicaden en de lantaarndragers aan worden toegevoegd. Rekenen wij de bladluizen er buiten, dan blijft er in deze afdeling nog eene massa mooie inlandsche diertjes over, die alleen wegens hunne kleinheid door velen over het hoofd worden gezien. Tot die aardige schare behooren ook de soorten van *Cixius*. Evenals de schuimbeestjes wonen zij op de planten, die hun tot voedsel verstrekken; ook in gedaante komen zij met die diertjes tamelijk overeen; hunne vleugels staan bijvoorbeeld dakvormig tegen het lichaam, wat intusschen in de teekening niet te zien is, daar deze een diertje voorstelt, van boven gezien. Doch de bovenvleugels zijn hier niet leerachtig, als bij de volwassen schuimbeestjes, maar, vliezig en doorzichtig, zoodat zij, zelfs door de ondervleugels heen, het lijf laten doorschemeren. De vleugels maken de *Cixius*-soorten tot sieraden eener verzameling, maar er behoort eene loop bij, om er het rechte van te genieten. De teekening — sterk vergroot; het heele diertje is nog niet recht $\frac{1}{2}$ cM. — moet daarvan eenig denkbeeld geven, doch blijft achter bij de werkelijkheid. Zij is genomen naar mijne oorspronkelijke, naar de natuur vervaardigde en gekleurde afbeelding, die bestemd is, om later met vele andere deel uit te maken van onzen gekleurden insecten-atlas. Het diertje is van eene bruingele tint, behalve de oogen, eene vlek op den kop en het grootste deel van de borst, die donkerder zijn. De vleugeltjes zijn bijzonder fraai gaderd, gestippeld en gevlekt. Kijk, denk ik altijd, als ik zulke mooie insecten zie — en ik heb er honderden in mijne verzameling! — wat is er, afgescheiden nog van alle biologische merkwaardigheid, in deze kleine wereld veel, dat het oog bekoort; hoeveel heerlijke kleur- en vormmotieven vinden wij hier bijeen! Indien ge daarvan nog niet overtuigd zijt, lezer, ga dan — zooals ik al eens vroeger heb aanbevolen — in de gemakkelijkste houding in het gras liggen, en let maar goed, op al wat zich komt aanmelden. Vang dan eens wat van die kleine schepseltjes en bezie ze door de loop; ge zult u voortreffelijk amuseeren, — en is dat geene nuttige bezigheid op een mooien zomerdag?

J. JASPERS JR.